

de Girona: estudi del col·lectiu, necessitats d'acció socioeducativa i alternatives d'integració laboral. [S.l.]: Girona: MIFAS, 2002. 115 p.

PÀMIAS i GRAU, Jordi; DESCALS, Joan [dibuixos]. *Ronda dels dies*. Girona: Ajuntament de Girona, 2002. 12 p.

PARDINI, Giovanni; PINTÓ, Josep. *Fire, landscape and biodiversity: an appraisal of the effects and effectiveness*. Girona: Servei de Publicacions de la Universitat de Girona, 2002. 218 p.

PARISOT, Christian. *Modigliani i l'Escola de París: art, amor i drama*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2002. 247 p.

PASTELLS, Josep. *Witxi*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 2002. 128 p.

PÉREZ HERRERO, Luis. *Fiscalitat aplicada a la petita i mitjana empresa. Introducció i fiscalitat indirecta*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 255 p.

PÉREZ i VERDIELL, Vicenç. *La Croada dels llops*. Perpinyà/Girona: Trabucaire/Alzamora, 2002. 141 p.

PÉREZ, Aurora. *El retaule de Cadaqués*. Barcelona: Pòrtic, 2002. 179 p.

PINTER, Harold [trad. Miquel Berga]. *Engany*. Tarragona: Arola, 2001. 126 p.

PLA i GALLART, Joaquim. *Justícia i Pau: 1975-2000*. Girona: Secretariat de Justícia i Pau, 2002. 97 p.

PLANES i MUNDET, Josep. *Girona i el GRUP*. Girona: CCG, 2002. 112 p.

PONS i BUSQUETS, Jordi. *El cinema: història d'una fascinació*. Girona: Fundació Museu del Cinema - Col·lecció Tomàs Mallol, 2002. 221 p.

PRAT, Enric; VILA, Pep. *Mil anys de llengua i literatura catalanes*

accés, dificultats de subministres, dificultats de condicionament, dificultats de serveis... Eren temps de postguerra i tot just es posava fil a l'agulla del progrés. Però això era cosa dels grans; els infants, endolcit amb el pa amb xocolata del berenar, recorden un temps màgic on el món era just i rodó, i aquest és el referent que els ha restat de la seva infantesa i de la de tantes nenes i nens d'aleshores, dones i homes fets i drets que avui trepitgen amb recança el seu passat a la ciutat-jardí.

Rosa Maria Gil Tort

Històries aproximadament increïbles

GRUP D'EXSEMINARISTES. **Dominus Vobiscum. Història i vida del Seminari de Girona (del 1563 al 2003)**. J. J. Comunicació, Girona, 2003. 284 pàgines.

Fa uns mesos, en ocasió de la mort de Josep M. Giro-nella un sacerdot actiu digué que aquest escriptor havia magnificat, potser excessivament, el poc temps que passà al Seminari de Girona, estudiant per a capellà. Com a contrapunt del comentari jo diria, abans de res, que els autors del llibre *Dominus Vobiscum*

(que tracta sobre l'esmentat seminari), s'han quedat curts en escriure i descriure aquella vida d'internat, principalment en els anys daurats d'afluència, de la postguerra civil al Concili Vaticà Segon (1940-1962).

És clar que hi ha un abans important, oïmés tenint en compte que el de Girona és un Seminari sorgit del Concili de Trento (1545-1563), del *Sacrosanto, Eumènic y General Concilio de Trento* —així ens ho deien. També hi ha un després: però ja no és l'internat rigorós, espartà, ferreny i bloquejat de l'època esmentada, de la guerra a l'últim concili. Una vivència personal, però no pas única, dona llum quant a la rigorositat de l'internament: l'any 1959 no em van deixar anar al casament de la meva germana, a Sant Feliu de Pallerols; era una festa mundana, tot i haver-se casat per la Santa Mare Església, evidentment. Sí en canvi donaven unes hores de permís per a l'enterra-

ment de familiars de primer grau, o per una visita pastoral del senyor bisbe al poble respectiu.

Però anem al llibre, que d'això es tracta. Sobretot, és molt llegidor: però ho és en funció del destinatari, del lector. Està dedicat (per dir-ho així) molt especialment als exresidents d'aquella santa casa, que són als qui aprofita més la lectura; ho dic perquè ho he experimentat i també indagat lectors que no són «ex». És una obra escrita a moltes mans i per tant hi ha estils diversos. Això li dona amenitat i varietat, és com si es tractés de varis llibres en un de sol; però trobo que queda una mida descompensat, desnivellat quant a la història i als estadants d'aquella alta baluerna. Per concretar: quan s'acaba el Concili Vaticà Segon es produeix una desbandada general, la casa continua existint i exercint, amb molta menys parròquia, això sí; però el *Dominus Vobiscum* li dedica poca atenció, poques pàgines, en comparació amb els anys anteriors.

Una altra cosa, que no és elogi ni blasme sinó constatació pelada, és que en algunes pàgines s'hi endevina com una sensació de rebuig, quasi gosaria dir de condemna, envers les actuacions de directors, prefectes i professors de la vella, santa casa. És clar que tothom té dret a mostrar-se content o disgustat d'aque-

lla manera d'educar i formar per a la vida. No és pas que hi hagi cap desqualificació concreta, cap expressió fora de to ni res de semblant, però s'hi entreveuen formes de desgrat, de malcontentament, de censura. En resum, en opinió personal i per tant discutible: la cosa dona per a molt més; però fer-se'n mala sang, *vere indignum et injustum est, inoquum et insalutare*.

Josep Valls

Els Dolors de Besalú

Josep M. de SOLÀ-MORALES.
De l'història de la venerable Congregació dels Dolors, de Besalú.

Congregació dels Dolors de Besalú / Ajuntament de Besalú / Diputació de Girona, Besalú, 2003. 39 pàgines.

Fa quatre anys, la Congregació dels Dolors de Besalú celebrava el seu tres-centè aniversari. A tres centúries del seu naixement l'entitat besaluenca, sobretot a través de la processó que organitza cada divendres de Passió, és encara el més destacable fenomen sociològic de tipus religiós de la vila comtal. Quan nasqué, la Congregació compartia la vila —i els vilatans— amb una vintena més de confraries, i se'n distingia amb trets d'espiritualitat i sistemes d'expressió propis que afirmaven la seva naturalesa de Terç

Orde (és a dir, de branca laica d'un orde religiós). Però, tal com ha succeït en altres localitats gironines —de Banyoles a Peralada passant per Mieres— a Besalú l'agrupació dolorosa ha acabat esdevenint, passats els segles, l'única «confraria» activa. Tot i aquesta «manca de competència», que en molts contextos podria significar la desaparició de característiques distintives, la Congregació besaluenca manté una remarcable atenció als seus orígens i a les seves orientacions primeres, salvada la distància entre 1699 i 2003. Bona prova n'és la reimpressió de l'obra miscel·lània de Josep M. de Solà-Morales que, com diu el breu prefaci, consisteix en «la sèrie d'articles que del 1963 al 1973 apareguren ininterrompudament en els successius programes de la festivitat dels Dolors de Besalú». De Solà-Morales, traspassat l'any 1996, havia realitzat a través d'aquest suport anual una important tasca de documentació i de recerca que li permeté

explicar una bona sèrie d'aspectes del primer segle de vida de la Congregació: tant de tipus més històric (la fundació, la seriació dels priors, la detecció dels servites de Besalú, anècdotes de la guerra Gran i de la del Francès) com de caire informatiu i il·lustratiu (la processó, les devocions doloroses, l'origen de la Salve), com, fins i tot, d'un marcat interès patrimonial (la capella, el retaule, les imatges de la Dolorosa). Són articles breus però acuradament documentats, que contenen una estimable quantitat de dades: l'autor hi demostra la seva soltesa davant la documentació i, sobretot, el coneixement profund i el tracte sovintejat amb els llibres de la Congregació. Per tot això l'«Història», editat per primer cop l'any 1984, es dreça encara avui com la primera aproximació històrica de consideració a aquesta matèria; «malgrat certa inconnexió temàtica», diu de nou la nota introductòria, es tracta d'una obreta utilíssima com a punt de partida per al coneixement de l'inici de la Congregació i de gran valor per a l'estudi del fenomen dolorós o, més àmpliament, de l'associacionisme religiós d'època moderna a les comarques gironines. Un bon reflex, com deïem, de com Besalú i la Congregació valoren la seva història.

Marc Sureda

al Rosselló. Canet/Girona: Trabucaire/Alzamora, 2002. 669 p.

Premis d'arquitectura de les comarques de Girona: 2002. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2002. 65 p.

PUJOL, Enric [comissari]. *Carles Fages de Climent (1902-1968): poètica i mítica de l'Empordà*. Girona: Ajuntament de Figueres, 2002. 226 p.

RAMIÓ i DIUMENGE, Narcís; BRUGUERA, Fèlix; CATALÁN, Jaume. *Excursions per la Vall d'Osor: Mountain-Bike i a peu*. Osor/Girona: Ajuntament d'Osor / Diputació de Girona, 2002. 75 p.

ROCA, Maria Mercè. *Una mare com tu*. Barcelona: Columna, 2002. 104 p.

ROIG, M. Assumpta; ALCALDE, Gabriel; MASET, M. Dolors. *Conservar i gestionar el patrimoni dels museus*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 52 p.

ROS I BOSCH, Àngel. Àngel Ros i Bosch (1961-2001). *Escrips*. Girona: Hermes Comunicacions, 2002. 200 p.

ROSSICH, Albert; SERRÀ, Antoni; VALSALOBRE, Pep; PRATS, David. *El teatre català dels orígens al segle XVIII*. Kassel: Reichenberger, 2001. 512 p.

VILANOÛ, Conrad. Joaquim Xirau (1895-1946). *Quan la filosofia esdevé pedagogia*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 62 p.

VILLAR, E.; CAPARRÓS, B.; VIÑAS, F.; JUAN, J.; PÉREZ, I.; CORNELLÀ, M. *L'adaptació a la Universitat*. Factors psicològics i socials. Girona: Universitat de Girona, 2001. 176 p.

VINAS, Robert. *Els templers al Rosselló*. Girona: Pagès, 2002. 249 p.